

Nr 251.

Av herrar Cassel och Lundqvist, om definitiv reglering av statens ersättningskyldighet för skador, vållade av vid sinnessjukhus eller vissa andra anstalter intagna personer.

Vid 1947 års riksdag behandlades i fem särskilda motioner (II:84, 139, 221, 276 och 279) frågan om ersättning av allmänna medel till personer, som lidit skada genom åtgärd av vid sinnessjukhus eller vissa andra anstalter intagen eller över huvud taget genom brottslig gärning.

I anledning av dessa motioner föreslog Kungl. Maj:t i proposition nr 87 vid 1948 års riksdag att riksdagen måtte anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor till ersättning för skador, vållade av personer som avvikit från vissa anstalter.

I propositionen lämnade departementschefen en redogörelse för de principer, som borde tillämpas vid bestämmande av statens ersättningskyldighet. Sålunda skulle ersättningsmöjligheterna i huvudsak begränsas till att omfatta endast skador åsamkade av personer som voro intagna på sinnessjukhus m. fl. anstalter men rymt därifrån. Med hänsyn till svårigheterna att överblicka konsekvenserna av en utsträckning av ersättningsmöjligheterna till fall, där skada vållats av försöksutskrivnen person, borde i dessa och därmed likartade fall ersättning icke utgå. Vid bestämmandet av ersättningsbeloppets storlek borde även i regel hänsyn tagas till den skadelidandes ekonomiska ställning.

Departementschefen uttalade vidare, att en detaljerad reglering av ersättningsmöjligheterna förutsatte ställningstagande till en rad delvis svårbedömda spörsmål, för vilkas lösande hittills tillämpad praxis endast lämnade ringa ledning. Tills vidare borde man därför i avvidan på ytterligare erfarenhet böra åtnöjas med en provisorisk reglering. En utredning för genomförande av en definitiv reglering inom ifrågavarande område borde emellertid igångsättas sedan den föreslagna provisoriska anordningen tillämpats någon tid.

I samband med Kungl. Maj:ts proposition väcktes dels två likalydande motioner (I:265, II:418), vari förordades att ersättning från det i propositionen föreslagna anslaget jämväl skulle utgå för skada som vållats av försöksutskrivnen person, samt dels två motioner (I: 266, II: 426), vari hemställdes att staten borde lämna full ersättning för skador, vållade av personer, som avvikit från i propositionen angivna anstalter på sådant sätt, att direkt orsaks- och tidssammanhang med skadegörelsen kan anses föreligga.

Kungl. Maj:ts proposition tillstyrktes emellertid av statsutskottet, och riksdagen anvisade även det begärda anslaget. I kungl. brev den 11 juni 1948 (SFS nr 567) lämnades, i överensstämmelse med de principer departementschefen i propositionen anfört, närmare bestämmelser beträffande det ifrågavarande anslaget.

Den provisoriska regleringen av statens ersättningsskyldighet i förevarande fall synes nu ha tillämpats under en så lång tid att tillräckliga erfarenheter vunnits för att åstadkomma en definitiv reglering av hithörande frågor. En snar reglering av ersättningsskyldigheten synes oss även vara påkallad ur den synpunkten, att de nuvarande bestämmelserna icke torde stå i överensstämmelse med allmänna rättssynpunkter på skadeståndsrättens område.

Uppenbarligen är det staten som har att stå för alla kostnader i samband med brottslingars och interners förvarande å anstalter.

Finner staten det riktigt och lämpligt att lämna internerna relativt stor frihet eller finner staten det av kostnadsskäl ogörligt att hålla tillräcklig bevakning, måste staten räkna med att vissa internerna rymma eller missbruka försöksutskrivning. I samtliga fall är den skada som intern åstadkommer en indirekt följd av statens sätt att handhava internernas förvaring. Kostnaderna för att ersätta dylika skador äro att betrakta som en förvaringskostnad. Denna kostnad skall bäras av staten själv och kan icke övervältas på enskilda.

All vållad skada bör ur denna synpunkt till fullo ersättas av staten. Att göra skillnad mellan skadelidande med hänsyn till deras ekonomiska ställning är en godtycklighet som icke överensstämmer med eljest gängse rättsnormer.

På grund av vad ovan anförts hemställles,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte med beaktande av ovan anförda synpunkter framlägga förslag om en definitiv reglering av statens ersättningsskyldighet till personer vilka lidit skada genom åtgärd av vid sinnessjukhus eller vissa andra anstalter intagna.

Stockholm den 26 januari 1951.

Leif Cassel.

R. Lundquist.